

**Az EPSU álláspontjának alapvető kérdései az európai
hulladékgazdálkodási szektor fejlesztésével kapcsolatosan**

**A Végrehajtó Bizottság által 1998. május 25-26-án elfogadott végleges
dokumentum**

Az EPSU álláspontjának alapvető kérdései az európai hulladékgazdálkodási szektor fejlesztésével kapcsolatban

Bevezetés

Az európai hulladékgazdálkodási és környezetvédelmi szolgáltatási szektor fejlődése nyomán szükségessé vált, hogy az EPSU átdolgozza politikájának alapvető kérdéseit.

A tendenciák, a kérdések, a törvényhozás és egyre több munkaadó ugyanaz az EPSU tagjai számára. Hasonló gondokkal és kihívásokkal szembesülnek a szakszervezetek és tagjaik. Több százezer munkavállaló dolgozik a szektorban, amely nagyon gyorsan európaivá válik kilátásaiban.

Az EPSU összefogja az állami és magán hulladékgazdálkodási vállalatok dolgozóit. A hulladékgazdálkodás és a környezetvédelmi szolgáltatások (beleértve a szennyvízkezelést) ipara felemelkedőben van. Az Európai Bizottság előrejelzése szerint (Foglalkoztatottság Európában, 1995) 1995 és 2000 között további 250.000 munkahely teremődik a környezetvédelemben szerte az Európai Unióban.

A politika egyes kérdései a berlini (1997. szeptember) és a brüsszeli (1997. december és 1998. április) konferenciákon elhangzottakon, valamint a *Települési hulladékgazdálkodási ipar Európában: Kérdések, tendenciák és multinacionális vállalatok* (készítette a PSPRU az EPSU számára, 1998. január) c. háttér tanulmányon alapulnak. Külön tanulmány készült *Multinacionális stratégiák és hulladékgazdálkodási tendenciák, valamint ezeknek a szakszervezeti stratégiára és gyakorlatra való hatása* címmel. Részletesebb háttéranyag áll rendelkezésre az energia, víz és helyi önkormányzati szektorokkal kapcsolatban. A szektorban jelenlévő nemzetközi vállalatok tevékenységi köre is elérhető az adatbázisban. Az általános elveket a PSI hulladékról szóló tanulmánya tartalmazza (1993).

Európai Hulladékgazdálkodási Politika

- Az EPSU egyetért a Bizottság Hulladékgazdálkodási Stratégiája elveinek hierarchiájával:
  - ⇒ A megfelelő stratégia alapja a hulladék keletkezésének megelőzése. A hulladékot az előállításához kell visszajuttatni.
  - ⇒ A második legfontosabb elv a hulladékok újrahasznosítása, elsősorban az alapanyagok visszanyerése. Amennyiben ez nem lehetséges, a hulladékot el lehet égetni az energia visszanyerése céljából. A hulladék válogatása és újrahasznosítása sok munkahelyet teremt.
  - ▷ Amennyiben ezek nem lehetségesek, meg kell fontolni a hulladék biztonságos ártalmatlanítását.

Ezen stratégia alkalmazását a környezetvédelmi szempontból legkedvezőbb megoldás kell vezérelje, figyelembe véve annak gazdasági és társadalmi vonatkozásait is;

A politikai fókusz és az elvek gyakorlatba való átültetésének eszközeit alapvetően meg kell erősíteni az alábbiak által:

- A hulladék szektor irányításában a piac szerepének visszaszorítása. Nem szerencsés, hogy a hulladékot árúnak tekintik. a szektorban végbemeno privatizáció, tisztességtelen verseny és monopolizáció megsemmisíti a helyi, nemzeti illetve nemzetközi kezdeményezések lehetőségeit a hulladék keletkezésének, szállításának és ártalmatlanításának felügyeletére. Ebben a helyzetben a munkakörnyezet is veszélyeztetett. A hulladék jobb ellenőrzését, az európai polgárok indokolt igényeit támogatni kell azzal, hogy a terület helyi és nemzeti hatóságai nagyobb hatáskört kapnak, hogy megbirkózhassanak a hulladékok előállításával és feldolgozóival.

- Az Európai Unió belül a hulladék szektorban magasabb szintű környezetvédelmi követelményeket kell közösen kialakítani, valamint eszközöket az ellenőrzésre. Ezek között szerepelni kell az alábbiaknak:
  - ⇒ Követelmények a környezetre veszélyes anyagok termékekben való jelenlétének minimalizálására és a termékek újrahasznosíthatóságának biztosítására.
  - ⇒ Tanúsított környezet- és minőségirányítási rendszerek megkövetelése, beleértve a hulladék szektor egészében a dolgozók képzését.
  - ⇒ A szektorban dolgozók biztonságával és egészségével kapcsolatos különleges előírások.
  - ⇒ Gazdasági eszközök a hulladék áramok irányítására.
  - ⇒ Környezeti hatásokat is figyelembe vevő gazdasági mutatók használatának követelménye.
  - ⇒ A hulladék feldolgozó cégek környezetvédelmi és munkakörnyezeti minőségére vonatkozó igény nyilvános pályázatok esetén.
- A hulladékok anyagfajták szerinti válogatását amennyire csak lehet, a keletkezés helyén kell megoldani, majd elkülönítetten kell begyűjteni és ártalmatlanítani. Csak ezután lehet tudni, hogy mi is belőle a hulladék. Ez fontos mind környezetvédelmi, mind egészségi és biztonsági szempontból is.
- Mivel a hulladékkal kapcsolatos szolgáltatások privatizációja hatással lehet a szolgáltatás minőségére, a magáncégek (elsősorban a nemzetközi vállalatok) demokratikus irányítására és elszámolási kötelezettségére irányuló lehetőségekre, valamint a munkahelyekre és munkakörülményekre, az EPSU az állami tulajdont tartja kedvezőbbnek.
- Számos európai országban működik koncessziós rendszer. Az EPSU szerint a koncessziókat demokratikus szabályoknak kell irányítani, beleértve a lakosok jogát, hogy ismerjék, valamint részt vegyenek a szabályozásban (az információ használatának joga).
- A privatizációnak és koncesszióknak nem szabad azt jelenteniük, hogy az állami hatóságok a továbbiakban nem fektetnek be a hulladékgazdálkodási szektorban. Az állami beruházásra való igény határozottan megmarad.
- A profit maximalizálására való készítés erős és arra ösztönzi a magáncégeket, hogy hagyják figyelmen kívül az előírásokat és szabályokat a legolcsóbb lehetőség megtalálása érdekében. Az állami szabályozásnak, valamint az állami irányításnak és ellenőrzésnek szigorúnak kell maradnia, hogy ne a piac diktálja a hulladékgazdálkodási politika irányvonalát.
- Az EPSU szerint az EU határain belül (magas szintű) jogharmonizációnak kell lennie, hogy megelőzhető legyen a hulladék lerakása. Közös szabályokat kell hozni a magán- és állami szektorra vonatkozóan a verseny megelőzésére, valamint a legalacsonyabb minőség felé irányuló nyomás megakadályozására.
- Az EPSU felhívja a figyelmet arra, hogy eroteljes koncentrációs folyamat megy végbe a hulladék szektorban, ami által csak néhány vállalat marad a piacon. A koncentrációs folyamat tisztességtelen versenyen alapul, és a szociális dömpinghez valamint a szociális előírások aláadásához vezet.
- Az EPSU szerint az állami hulladékgazdálkodási vállalatoknak is feladata, hogy magas színvonalú szolgáltatásokat nyújtsanak. A több települést ellátó vállalatok, amelyek nem csak egy önkormányzatnak nyújtják szolgáltatásaikat, jelentik az egyik lehetőséget a hatékony és eredményes szolgáltatások biztosítására.
- Az EPSU azt szeretné, hogy az állami hatóságok, amelyek szerződéseket kötnek és koncessziókat adnak magáncégeknek a hulladékgazdálkodási szolgáltatásokra, foglalják bele a pályázatokba a minőségi követelményeket. Ezen minőségi előírásoknak figyelembe kell venniük a működés helyszínéről szolgáló ország kollektív megállapodásait. Egyébként a határokon átnyúló működés és a dolgozók kihelyezése a szociális Európa meggyengítéséhez vezet.

- Az EBRD és a Világbank hulladék szektorba irányuló befektetéseknek a közép- és kelet-európai országokban olyan szociális és környezetvédelmi feltételekkel kell megvalósulniuk, amelyek magas színvonal kialakulásához járulnak hozzá a szektorban.

Szociális Európa a hulladékgazdálkodási szektorban

A hulladék szektor kiélezett versenye a szociális előírások terén lefelé irányuló nyomáshoz vezet. Ezen előírások összeomlásának megakadályozása érdekében a hulladék szektorban nagyon fontos a szociális Európa létrehozása. Ezt az alábbiakat jelenti:

- ⇒ Munkára vonatkozó szabályok és kollektív megállapodások tiszteletben tartása. Ez megelőzi a bérdőmpingen alapuló árdőmpinget.
- ⇒ Szakszervezeti jogok tiszteletben tartása. Az európai hulladékgazdálkodási szakszervezetek támogatni fogják egymást ezen jogok durva megsértése esetén.
- ⇒ Munkahelyteremtés. A hulladék szektornak is törekednie kell arra, hogy hozzájáruljon és erősítse az Európai Unió Foglalkoztatási Irányelveit. Az EPSU felhívja a figyelmet arra, hogy az új képzettségekre és szakmákra vonatkozó szakmai oktatás és képzés elsődleges szempont, amely az Unión belül a képzettségek és szakmák kétoldali elismerését teszi lehetővé.
- ⇒ Magas színvonalú munkakörülmények. Hozzájárul a szektorról kialakított kép javításához. Elsődleges szempont egy európai egészség- és biztonságvédelmi politika kialakítása, amely minimális követelményeket ír elő és az elérhető legjobb színvonalra törekszik.
- ⇒ Európai Üzemi Tanácsok létrehozása a nemzetközi hulladékgazdálkodási vállalatoknál. Számos vállalatnál működik Európai Üzemi Tanács, pl. WMX, Generale des Eaux, Lyonnaise des Eaux. Az EPSU feladata, hogy koordinálja ezen tanácsok hulladék szektor-specifikus ráfordításait az érdekelt szakszervezetekkel együtt. Elsődleges kérdés az egészség- és biztonságvédelmi politika.
- ⇒ Európai szociális párbeszéd kialakítása a megfelelő munkaadókkal.

Egészség- és biztonságvédelmi politika

Az EPSU szerint az iparág magas színvonalú egészség- és biztonságvédelme garanciát jelent a környezetvédelmi szabályok betartására. Ebből a célból fontosak a következők:

- ⇒ Azok a hulladékok, amelyek veszélyesek a dolgozók egészségére és biztonságára, egyben veszélyt jelentenek a lakosság egészségére és a környezetre is, annak ellenére, hogy az egyes hulladékfajtáknak különböző hatása lehet a dolgozókra, a lakosokra vagy a környezetre (pl. mérgező, mikrobiológiai, kórházi hulladékok).
- ⇒ A hatékony egészség- és biztonságvédelmi politika általános szabálya, hogy a dolgozók nem érhetnek hozzá a hulladékokhoz.
- ⇒ Az egészség- és biztonságvédelmi megfontolásokat figyelembe kell venni az egész hulladékfeldolgozási folyamat során (gyűjtés, szállítás, ártalmatlanítás). Ezen megfontolások fontosak a munkaszervezésre, gépekre, berendezésekre, stb. vonatkozóan.
- ⇒ A vállalatoknak biztosítaniuk kell az egészség- és biztonságvédelemmel kapcsolatos képzést. Az egészség- és biztonságvédelemmel kapcsolatos beruházásoknak átláthatónak kell lenniük.
- ⇒ Egészség- és biztonságvédelmi záradékok az Európai Üzemi Tanácsok hulladékfeldolgozó vállalatokkal kötött megállapodásaiban. A TGWU (Egyesült Királyság) által kidolgozott záradék mintául szolgálhat.
- ⇒ A képzést, valamint az egészség- és biztonságvédelmi kérdéseket európai szociális párbeszéd keretein belül kell meg tárgyalni.

Az EPSU további általános tevékenységének területei:

- Kutatás folytatása a hulladék szektorbeli fejlesztésekkel kapcsolatosan, valamint elsősorban a nemzetközi vállalatok tevékenységének tekintetében.

- Szerződések kötése az Európai Bizottsággal és az Európai Parlamenttel.
- Európai szakszervezeti stratégiával kapcsolatos tanulmány kidolgozása.
- Szerződések kötése a lehetséges európai munkaadói szövetségekkel.
- A legjobb gyakorlatra vonatkozó útmutató lehetőségeinek felderítése.
- Hozzájárulás a jobb információáramláshoz a szektor szakszervezetei között, az őket érintő fejlesztésekkel kapcsolatosan. A szakszervezetek jelentésein alapuló hulladékgazdálkodási hírlevél az egyik lehetőség ennek támogatására.

Az egészség- és biztonságvédelemmel kapcsolatos kérdéseket érintő további munka:

- Kórházi hulladékok gyűjtése, kezelése, szállítása és ártalmatlanítása. Ez az egészségügyben dolgozó kollégákat is érinti.
- A terhek kézi erővel történő kezelése (emelés).
- A hulladék válogatásával és újrahasznosításával kapcsolatos veszélyek.
- Az EPSU megvizsgálja a lehetőségeket az Európai Szakszervezetek Szövetsége Műszaki Irodája konkrét projektjei számára.
- Megtárgyalni az egészség- és biztonságvédelmi záradékot a megfelelő Európai Üzemi Tanácsokkal.

98\3April\Statement Enupd

98\2526may\WasteBasPoiENapproved

98\MASTER\DOCUMENTS\Waste\ Waste Bas Poi EN Final